POSTI- JA LENNÄTINHALLITUKSEN

KIERTOKIRJEKOKOELMA

1981 **No 1**

No 1

Kiertokirje

Pääjohtaja Pekka Tarjanteen uudenvuodentervehdys
posti- ja lennätinlaitoksen henkilökunnalle

Elämme jälleen vuoden vaihdetta. On tilinpäätösten aika. Aika on myös katsoa eteenpäin, tulevaan. Kulunut vuosi on merkinnyt laitoksessamme kehityksen kautta monen eri toiminnon piirissä. Teletoimessa olemme saattaneet loppuun koko maan puhelinliikenteen automatisoinnin ja jatkamme nyt eteenpäin digitoinnin merkeissä. Postitoimessa edellisen vuoden postin kulkunopeuden taantumat on kurottu kiinni, toimintoja on kehitetty ja olemme palanneet jälleen kansainvälisen vertailun kestävään varmaan ja nopeaan postinkulkuun.

Toissa vuonna saatettiin loppuun laitoksemme laajan linjahallinnon organisaation uudistus. Tämän suururakan jälkeen kääntyivät katseet keskushallintoon. Asetettiin ns. Rauvannon työryhmä pohtimaan miten laitoksemme keskushallintoa tulisi kehittää joustavammaksi ja vastaamaan paremmin tämän päivän haasteisiin. Työryhmä sai mietintönsä valmiiksi viime toukokuun lopussa. Mietintöön liittyvistä eriävistä mielipiteistä huolimatta työryhmä oli yksimielinen monista avainkysymyksistä, mm. keskushallinnon organisaation uudistamistarpeesta ja laitoksen kollegion työskentelyn tehostamistarpeesta. Voimakas enemmistö asettui kannattamaan laitoksen säilyttämistä jakamattomana.

Rauvannon työryhmän mietintöä on jo alettu toiminnallistaa. Eduskunnan hyväksymä Valtion vuoden 1981 tulo- ja menoarvio sisältää keskushallinnon organisaation uudistuksessa tarvittavia vakansseja. Nykyisen kahden ylijohtajan sijaan tulee ylijohtajia olemaan jatkossa neljä. Nämä yhdessä pääjohtajan kanssa muodostavat laitoksen kollegion, jonka jäsenluku pienenee yhdentoista jäsenen enimmäismäärästä viiteen.

Organisaatiouudistuksen päälinjat on näin lyöty lukkoon. Hienosäätö on vähintään yhtä tärkeätä. Tämä tapahtuu asetusta ja työjärjestystä kehitämällä sekä mahdollisesti jo vuoden 1982 budjettiesitykseen sisältyvässä "kakkosvaiheessa", jonka painopiste on keskushallinnon toimistoportaan uudistamisessa.

Laitoksestamme selvimmin ulospäin näkyvä muutos on nimenmuutoksemme. Ensi kesäkuun alusta nimemme tulee muuttumaan posti- ja telelaitokseksi. Lennätin-sanan korvaaminen tele-sanalla vastaa paljon paremmin nykyistä tehtäväämme. Uusi nimemme sisältyy hallituksen esitykseen laiksi posti- ja telelaitoksesta, joka annettiin eduskunnalle laitoksemme ehdotuksen mukaisessa muodossa. Eduskunta on puolestaan hyväksynyt sen vastikään yksimielisesti pilkkuakaan muuttamatta. Useimmilla muilla keskusvirastoilla on toimintansa pohjana oma laki. Me olemme toimineet vain asetuksen pohjalta. Nyt tämäkin kauneusvirhe on korjattu.

Keskushallinnon organisaation uudistushankkeet ovat aiheuttaneet tiettyä hämminkiä ja epävarmuutta posti- ja lennätinhallituksen henkilökunnan keskuudessa. Se on ymmärrettävää. Uudistushankkeiden valmisteluvauhti on ollut niin ripeää ja tilanteet ovat vaihdelleet siksi usein, että tehokas suunnitelmista informointi on eittämättä siitä kärsinyt.

Uudistus tähtää olemassa olevien voimavarojemme tarkoituksenmukaisempaan ja

tehokkaampaan käyttöön sekä turhan byrokratian välttämiseen. Henkilökunnan kannalta se saattaa merkitä joiltakin osin töiden painopistesuunnan tarkistamista. Valtaosalle uudistus tuskin tulee näkymään päivittäisissä työtehtävissä — työt säilyvät ja tarvitsevat tekijäänsä jatkossakin. Mitä laitoksen palveluksessa pysymiseen tulee yksittäisten henkilöiden osalta, on syytä muistaa olemassa olevat valtiota työnantajana velvoittavat säännökset ja sopimukset. Uudistuksiin on siis syytä suhtautua maltillisesti. Yrittäkäämme yhdessä saada niistä täysi, kaikinpuolinen hyöty.

Silmäys kuluneeseen vuoteen teletoimen puolella osuu varmasti ensimmäisenä puhelinliikenteemme merkkitapahtumaan. Aprillipäivänä huhtikuun 1., saatoimme syystä juhlia koko maamme puhelinliikenteen automatisoinnin toteutumista. Vuosien työt ja ponnistelut oli saatu päätökseen. Nyt koko maamme yli 2,2 miljoonaa puhelinta ja myös lähes koko Euroopan kaikki puhelimet ovat tulleet asiakkaittemme sormenpyöräytysten etäisyydelle.

Puhelinliikenteemme automatisointi merkitsi yhden merkkipaalun ohittamista. Samalla myös yhden kokonaisen aikakauden päättymistä maamme tiedonvälityksen historiassa. Se merkitsi myös siirtymistä uuteen aikakauteen, digitaalikauteen. Viimeisen kolmen automatisoidun verkkoryhmän joukossa oli Korppoon verkkoryhmä. Siellä automatisointi toteutettiin koko verkkoryhmässä digitekniikalla. Uusi tekniikka jo käyttöön ottamiemme lasikuitukaapeleiden kanssa tulee olemaan jatkossa oleellinen tekijä siirtyessämme tietoyhteiskuntaan. Vaikka puhelinliikenteen automatisointi aiheutti maallemme merkittäviä investointeja, joudumme myös tulevina vuosina sijoittamaan huomattavia panoksia, mikäli aiomme pysyä mukana tietoliikenteen ja asiakkaille tarjottavien palvelujen kehityksessä.

Jo tänään me siis rakennamme huomispäivän palvelujen edellyttämää tekniikkaa. Valitettavaa vain on, että tätä työtä vaikeuttavat erinäiset laitoksemme ulkopuoliset tekijät. Näistä varmasti merkittävin on ajan tasalla olevan telelainsäädännön puute ja siihen liittyvät kysymykset keskinäisestä työnjaosta meidän laitoksemme ja paikallisten toimilupalaitosten kesken. Me olemme olleet peräämässä tällaisten säännösten aikaansaamista ja samaa edellytti myös oikeuskansleri, kuten viime uudenvuodentervehdyksessäni jo totesin. Nyt tuosta oikeuskanslerin vetoomuksesta on kulunut toista vuotta, eikä tätä kirjoittaessani vielä ole asetettu edes lainsäädäntöä valmistelevaa toimikuntaa tai työryhmää. Tällainen viivyttely on tulkittava jo myös kannanotoksi — tosin kummastusta herätäväksi — avoinna oleviin kysymyksiin.

Lainsäädännössä, kun ja jos se aikanaan tulee, on myös kyse laajemmista ympyröistä. Siinä joudutaan ottamaan kantaa siihen kuka maassamme vastaisuudessa tulee pitämään käsissään tietovaltaa, jonka merkitys vuosien saatossa tulee kiihtyvällä nopeudella kasvamaan. Tietoliikenteemme määrä tulee 80-luvulla kasvamaan reippaasti esimerkiksi kansantuloamme nopeammin. Se, jolla on hallussaan tietoliikenneverkko, tulee yhä merkitävämmällä tavalla vaikuttamaan koko yhteiskuntamme kehitykseen ja päätöksentekoon.

Kehitys 80-luvulla tulee tuntuvasti vaikuttamaan nimenomaan elinkeinoelämän ja hallinnon arkipäivään. Avainsana on toimistoautomaatio. Yrityksillä on voimistuva tarve järkeistää ja tehostaa tiedon keräilyä, käsittelyä, siirtoa ja taltiointia. Kuka tästä kehityksestä vastaa ja kuka sitä koordinoi ja ohjaa, miten taataan kansalaisten tasaarvo ja kansainvälisesti korkea palvelutaso, siinä telelainsäädännön merkittäviä kysymyksiä.

Postitoimen piirissä vuosi 1980 on ollut rakennustyön ja kehittämisen aikaa. Historiaan vuosi jää mm. siksi, että toistakymmentä vuotta kestänyt postisäännön uudistus, nykyaikaistaminen saatiin vihdoin päätökseen — uusi postiliikenneasetus on hyväksytty ja astuu voimaan 1. 4. 1981. Asiakkaiden kannalta merkittävintä on kuitenkin postin kulkunopeuden lisääntyminen, joka on jatkunut hyvänä vuoden -79 aallonpohjasta. Viime keväänä ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemä tutkimus jo osoitti, että myös Pasilan postikeskuksen kautta kulkeva posti ohjautuu eteenpäin kohtuullisessa ajassa.

Joulun alla valmistunut laaja, lähes 160 000 lähetystä käsittänyt koko maata koskeva

tutkimus osoitti, että 83 % lähetetyistä kirjeistä ja 77 % paketeista oli vastaanottajalla jo lähettämistä seuraavana työpäivänä. Painotuotteille asetetun enintään 2 työpäivän nopeustavoitteen saavutti 90 % lähetyksistä. Nämä tulokset kertovat omaa kieltään siitä, että posti kulkee jälleen nopeasti ja varmasti.

Yllättävän sitkeässä tuntuu kuitenkin olevan kuva postinkulun hitaudesta. Yllättävää on myös se, miten hanakasti laitoksen oma väki uskoo postinkulun hitausväitteisiin ja jopa itse levittää kuvaa hitaasta postinkulusta. Annetaanpa tutkimustulosten puhua ja kerrotaan yhdessä näitä myönteisiä tosiasioita eteenpäin. Kyllä kilpailijamme huolehtivat aiheettomasta mustamaalauksesta. Jos me itse emme luota kykyymme hoitaa tehtävämme ja työmme tuloksiin, niin kuka sitten!

Kuluneen vuoden aikana toteutetuista kehitystyön tuloksista haluan erityisesti nimetä kaksi. Lokakuun alussa aloitimme Helsingin ja 42 suuremman paikkakunnan välillä nopean pikalähetysten uuden kuljetuspalvelun. Nyt asiakkaan ja postin yhteistyöllä ja olemassa olevan kuljetusverkon tehokkaalla hyväksikäytöllä pystymme toimittamaan asiakkaidemme pikakirjeet todella nopeasti vastaanottajalle. Toinen merkittävä tapahtuma on postinjakelun lisäpalveluja koskevan kokeilun aloittaminen kolmen kunnan alueella Oulun ja Itä-Suomen postipiireissä. Palvelut käsittävät yhteyspalvelun, postinjakajan kotikäynnin, päivittäistavaroiden kuljetukset ja erilaiset toimeksiantotehtävät. Palvelut suoritetaan kunnan tilauksesta, ja niiden tarkoituksena on auttaa syrjäkylien vanhuksia ja vammaisia selviytymään kotipiirissään.

Postitoimen kehittämisen kannalta merkittävä kysymys on ollut toimipaikoissa tarjottavien palvelujen kehittämistä selvitelleen työryhmän työn tuloksien toiminnallistaminen. Se on jo merkinnyt mm. matkavaluutan välittämis- ja ostamistoiminnan huomattavaa laajenemista, pikalainojen myöntämisoikeutta kaikista postikonttoreista ja -toimistoista sekä kaikkien rahalaitosten shekkien hyväksymistä maksuvälineeksi postitoimipaikoissa. Pakkaustarvikkeiden myynti on vakinaistettu kokeilun jälkeen ja nyt postitoimipaikoista saa myös SPR:n adresseja ja UNICEF:in kortteja. Työryhmän työn toiminnallistaminen on merkinnyt myös sitä, että postitoimipaikkoihin on alettu asentaa myös yleisöpuhelimia. Tarkoitus on tämän vuosikymmenen puoleen väliin mennessä hoitaa kysyntä niin, että periaatteessa jokaisessa postitoimipaikassa asioivalla on mahdollisuus hoitaa asioitaan myös puhelimitse. Työryhmän tulosten toiminnallistaminen jatkuu...

Laitoksemme taloudellinen tulos oli päättyvänä vuonna täysin tyydyttävä huolimatta siitä, että vuoden alussa tariffeja nostettiin selvästi yleistä hintatason nousua vähemmän, postiliikenteen 3,4 % ja teleliikenteen 0,1 %. Laitoksen tulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 7,5 %. Käyttömenot kasvoivat tosin noin 11 %, mutta kasvu johtui lähes kokonaan kustannushintatason noususta: käyttömenojen volyymi kasvoi vain noin 1 %. Laitoksen ylijäämäksi vuodelta -80 muodostuu vajaat 200 miljoonaa markkaa. Jos käytämme samoja poistoperusteita kuin edellisenä vuonna, se merkitsee noin 7 %:n korkoa laitokeen sidotulle pääomalle. Meille asetettu korkotavoite siis saavutettiin, mutta ylijäämä on pienempi kuin edellisenä vuonna.

Uusi vuosi tuo tullessaan uusia haasteita. Niistä selviytyminen vaatii meiltä kaikilta paljon. Meiltä vaaditaan erityisesti ennakkoluulottomuutta, joustavuutta, palveluhenkeä ja asenteidemme tarkistuksia. Meidän laitoksellamme on avainasema tietoliikenteemme kehittämisessä ja tietoliikennepalvelujen tarjonnassa. Me emme voi, emmekä saa, jäädä vain altavastaajan asemaan, vaan meidän tulee olla tiennäyttäjiä. Me aloitamme kevätkaudella posti- ja teletoimen yhteistyönä postifaks-kokeilun, jossa postilähetys kulkee osan matkastaan televerkossa. Me olemme ulkopuolisten kumppaneiden kanssa perustaneet Telecon-nimisen yhtiön viemään sekä myymään tietojamme ja taitojamme myös ulkomaille. Tällaisen ennakkoluulottoman kehitystyön tulee keskuudessamme jatkua. Me emme saa lannistua, vaikka laitoksemme ulkopuoliset voimat pyrkivät kahlitsemaan ja vaikeuttamaan toimintaamme. Esimerkiksi vuoden -81 budjettiesityksen liitteenä olleet lähivuosien kehitysnäkymien luvut olivat meille — samoin kuin palvelujemme käyttäjille — investointivarojen osalta kuin isku vyötärön alle. Nämäkin vaikeudet ovat voittamista varten!

Hyvä tietoliikenne on nyky-yhteiskunnan elinehtoja. Sen merkitys yhä vain kasvaa ja monipuolistuu. Maamme tietoliikenteen kehitäminen on meille palvelutehtävä, jonka täyttäminen on meidän yhteinen asiamme.

Toivotan koko posti- ja lennätinlaitoksen henkilökunnalle hyvää ja menestyksellistä uutta vuotta.

Helsingissä tammikuun 1 päivänä 1981.

Pääjohtaja Pekka Tarjanne

Valtion Painatuskeskus/Kirjapaino Aa osakeyhtiö Helsinki 1980